

правомірного переміщення через державний або митний кордони. Вона є правовим інститутом протидії незаконному переміщенню товарів через митний кордон, яке загрожує значною шкодою інтересам держави або створює загрозу такої шкоди.

Таким чином, слід підсумувати викладене та сформулювати низку висновків щодо визначення кримінально-правової регламентації контрабанди.

Не дивлячись на те, що за даний вид злочину передбачено покарання різними кримінально правовими нормами, все ж таки об'єктивна сторона є спільною і полягає у незаконному переміщенні товарів через митний кордон України поза межами митного контролю. Але основною причиною розмежування контрабанди між адміністративно та кримінально караною є обсяги переміщеного товару та матеріальна вигода, яка отримується в результаті здійснення цього протиправного діяння.

Падалка Аліна Володимирівна

курсант 4 курсу факультету з підготовки слідчих
Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ

м.Дніпропетровськ

Науковий керівник: Однолько І.В.

кандидат юридичних наук

СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНЕ ЗАПОБІГАННЯ ВТЯГНЕННЮ НЕПОВНОЛІТНІХ У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ

У наш час багато злочинів вчиняються неповнолітніми. Для того, щоб зменшити рівень злочинності серед даної категорії осіб необхідно проводити заходи щодо запобігання вчиненню злочинів.

Для встановлення того факту, чи є такий злочин, як втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, досить актуальним у наш час, вважаю за доцільне проаналізувати статистику МВС України за 2012 рік.

У 2011 році було зареєстровано 1688 злочинів, передбачених ст.304 Кримінального кодексу України (далі – КК України), в той час, як у 2012 році – 1499 злочинів. Тобто у 2012 році спостерігається тенденція до зменшення даної категорії злочинів (динаміка складає -11,2 %).

Проте, якщо ж брати для дослідження Дніпропетровську область, то в даному регіоні мається збільшення таких злочинів, як втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. У 2011 році було зареєстровано 126 злочинів, передбачених ст.304 КК України, а у 2012 році – 130 злочинів (динаміка 3,2 %).

Підтвердженням важливості означеної проблеми, варто вказати на вчених, які присвячували свої праці дослідженню проблеми втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. Зокрема: М. А. Готвянська, Д.І. Додаток, Н. М. Крестовська, Р. А. Сабітов, Г. М. Мінковський, І. О. Топольскова, Н. В. Шость, Н.С. Юзікова та ін. Питання, що стосуються профілактики правопорушень та злочинів серед неповнолітніх, вивчали: В. Оржеховська, І. Однолько, В. Мороз, Ю. Абросімова, Т. Кальченко, О. Бородавко, О.Нікітенко та ін.

На мою думку, недостатньо уваги було приділено саме спеціально-кримінологічним заходам запобігання та протидії злочинності. Тому вважаю за доцільне більш глибоко дослідити дане питання.

У науці кримінології виділяють два рівні запобігання злочинності. Першим із них є загально соціальний рівень, другий – спеціально-кримінологічний. Такої точки зору притримуються більшість вчених, але не всі. Деякі з них, крім того,

виділяють ще один рівень запобігання та протидії злочинності – індивідуальний. Але хотілося б, все ж таки, більш докладно розглянути спеціально-кримінологічний рівень, визначити його сутність.

Існує багато точок зору щодо визначення поняття спеціально-кримінологічного рівня запобігання та протидії злочинності. Розглянемо та проаналізуємо деякі з них.

На думку Жалинського А.Е., спеціальна профілактика злочинів (або, як ще її називають, спеціально-кримінологічна профілактика) – це соціальний процес, основою якого є використання спеціальних методів і прийомів, знань та навичок регулювання соціальних відносин винятково з метою ліквідації тих їх негативних моментів, які можуть провокувати вчинення злочинів, тобто з метою забезпечення кримінально правових вимог.

За Раєцькою Л.В., спеціально-кримінологічне попередження – це сукупність напрямів боротьби зі злочинністю, змістом якої є різноманітна робота державних органів, громадських організацій і громадян по розробці і реалізації заходів, пов'язаних з усуненням негативних явищ і процесів, які породжують злочини та сприяють їх скоєнню, а також недопущення їх здійснення на різних стадіях кримінальної діяльності.

А.О.Йосипів зазначає, що спеціальна профілактика включає заходи, безпосередньо спрямовані на усунення чи нейтралізацію криміногенних факторів, виправлення і перевиховання осіб, які вчинили чи можуть вчинити злочини.

Спеціально-кримінологічний рівень профілактики, на відміну від загальносоціального, спрямований на усунення причин злочинності чи конкретних злочинних проявів. Його заходи скеровані на окремі категорії злочинів, осіб, галузей господарства тощо і локалізовані в часі та просторі стосовно сфер правового регулювання (О. Клименко).

Спеціально-кримінологічний рівень запобігання злочинності – це сукупність самостійних напрямів діяльності, які доповнюють один одного, і змістом яких є діяльність державних органів, громадських організацій та окремих громадян по розробці й реалізації заходів, спеціально спрямованих на виявлення, усунення та нейтралізацію негативних обставин, що обумовлюють вчинення злочинів, і недопущення вчинення злочину на різних стадіях злочинної діяльності.

У Постанові Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 р. № 2 «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність» зазначається, що втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність посягає на основи суспільної моралі у сфері розвитку і виховання молодого покоління, згубно впливає на молодих людей, створює для них спотворені орієнтири, прищеплює асоціальні ідеї, аморальні погляди й навички, істотно впливає на рівень злочинності неповнолітніх. Особливо небезпечними є дії, спрямовані на втягнення осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку, у злочинні групи, у вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів, а також тих, які поєднані з незаконним обігом наркотичних засобів або зброї, із застосуванням насильства посягають на статеву свободу та статеву недоторканність особи.

На думку Мельника М.І. та Хавронюка М.І., втягнення у злочинну діяльність означає дії, спрямовані на те, щоб викликати у неповнолітнього бажання взяти участь у вчиненні хоча б одного конкретного злочину або отримати навички злочинної діяльності, які можуть бути застосовані згодом.

Що ж стосується спеціально-кримінологічних заходів запобігання втягненню неповнолітніх у злочинну діяльність, то О.С.Бородавко вважає, що правоохоронним органам спільно з громадськістю потрібно здійснювати постійний контроль за способом життя, поведінкою, контактами, зв'язками підлітків із раніше

засудженими особами, які не стали на шлях виправлення, з метою попередження їх негативного впливу на нестійких неповнолітніх.

За рівнем і спрямованістю дії на певні категорії неповнолітніх, можна виділити кілька видів спеціально-кримінологічної профілактики:

- заходи допомоги дітям та неповнолітнім, які опинилися в несприятливих умовах життя і виховання, а також запобіжні заходи щодо оздоровлення таких сімей;

- запобігання бездоглядності неповнолітніх та заходи індивідуального впливу на педагогічно занедбаних дітей та підлітків, які скоюють окремі правопорушення;

- заходи щодо роз'єднання антигромадських груп підлітків та припинення злочинів на ранніх етапах розвитку злочинної діяльності;

- заходи виправлення та виховання неповнолітніх, які вже вчинили злочини;

- виявлення при розслідуванні та судовому розгляді кримінальних справ причин та умов, які сприяють вчиненню злочинів неповнолітніми, та вжиття необхідних заходів щодо їх усунення. (О.В. Нікітенко).

Проаналізувавши вищевикладене, хотілося б дати власне визначення поняття.

Спеціально-кримінологічний рівень запобігання та протидії злочинності – це взаємопов'язана між собою діяльність державних органів, громадських організацій та окремих громадян, спрямована на недопущення вчинення злочинних діянь (дій чи бездіяльності) особами, які схильні (або яких легко схилити) до вчинення злочину, усунення факторів, що сприяють або можуть сприяти злочинності, виховання даних осіб у дусі поваги до законів, традицій та звичаїв власної країни, регулювання їх соціальних відносин з іншими людьми.

На мою думку, можна також виділити ще й такі спеціально-кримінологічні заходи запобігання та протидії злочинності, як:

1. проведення лекційних занять серед учнів та студентів навчальних закладів;

2. проведення профілактичних бесід серед вихованців дитячих будинків, шкіл-інтернатів;

3. проведення профілактичних бесід з дітьми з неблагополучних сімей та з їх батьками (або особами, які їх замінюють).

Резюмуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що перелік спеціально-кримінологічних заходів запобігання та протидії втягненню неповнолітніх у злочинну діяльність є невичерпним, і кожен, хто проводить ці заходи (державний орган, громадські організації чи окремі громадяни), може віддати перевагу тому чи іншому заходу запобігання, або ж придумати свій власний.

КРИВЕНКО АННА ДМИТРІВНА

студентка 3 курсу юридичного факультета

Дніпропетровського національного університету ім. Олеса Гончара

м.Дніпропетровськ

Науковий керівник: Юзікова Н. С.

кандидат юридичних наук, доцент

КРИМІНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПРИЧИН ЗЛОЧИННОСТІ

На сьогоднішній день питання кримінологічних підходів до розуміння злочинності є доволі актуальним у зв'язку з кримінологічною активністю у країні.